

Слідопит, або суходільне море: Роман

Джеймс Фенімор Купер

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

Переклад — Корунець І.

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Відважний слідопит біля вод Онтаріо

Немало життів забрала кровопролитна війна, що десятиліттями велася між французькими та англійськими колонізаторами за американські землі. Все, що відбувається на сторінках роману “Слідопит” Фенімора Купера, стосується кінця 50-х років XVIII століття і пов’язане насамперед із війною. У цій книзі, що побачила світ у 1840 році, ми знову зустрінемося з улюбленим героєм Купера Натті Бампо-Слідопитом, розвідником англійської армії. Він, як завжди, відважний, винахідливий, шляхетний, непримиренний до невинуватої жорстокості, мріє про мирне і чесне існування, засуджує расову зарозумілість колоністів.

На берегах і островах величезного озера Онтаріо пролилася кров французів, англійців, індіанців, серед яких сержант Дангем, лукавий індіанець Гостра Стріла, що перейшов на бік французів, зрадник М’юр та багато інших.

Чи впевнені ті, хто ризикують своїм життям заради чужих інтересів, що війна, в якій вони беруть участь, є справедливою? Над цим не задумується ні сержант Дангем, чесний вояк, ні старий моряк Кеп, з появою якого на сторінках роману повіяло солоним повітрям морів і безкраїх океанів... Буркотун Кеп, з явною зневагою до прісної води, з нахилами означувати все з допомогою термінів морського словника, вносить частку грубуватого, але зичливого гумору в деколи сумні та жорстокі епізоди книги.

Сторінки, на котрих оживає образ моряка, мимоволі нагадують самого Купера, який в молоді роки захоплювався романтикою морських подорожей і втік із дому, прослуживши декілька років на флоті. Саме на озері Онтаріо молодий моряк, задовго до того, як написати свій роман, будував з іншими американськими моряками військовий бриг. Тема моря залишилась назавжди близькою йому...

Відтак, Дангем і Кеп не мають сумнівів щодо того, що вони роблять справедливе діло. В “Останньому із могікан”, що був

написаний за чотирнадцять років до “Слідопита”, Купер і сам був недостатньо об’єктивним у висвітленні цього питання. Якими чорними барвами він змальовував тоді французького командира Манкольма і тих індіанців, які підтримували його!

У “Слідопиті” автор починає по-новому оцінювати деякі явища. І ті герої книги, в характері яких Купер втілює риси душевної чистоти і чесності, вже розуміють, що жорстокі й підступні методи ведення війни та її цілі у англійців і французів однакові. Так Слідопит підтримує Мейбл Дангем, коли вона, засуджуючи обман і підкуп індіанців, каже: “Якщо французи роблять погано, підкупаючи дикунів, аби вони вигрібали за них жар з вогню, то чому ми повинні виправдовувати за це ж саме англійців?”. Мейбл, так само, як і Слідопит і, звичайно ж, як сам автор роману, непримиренно оцінює жорстокість колоністів, які переможно прямують землями, що зроду-віку належали індіанським племенам.

Шляхетний Натті Бампо-Слідопит, беручи участь у цій війні як надзвичайно вправний стрілець і тямущий розвідник, опиняється у становищі людини, яка сприяє жорсткому винищенню інших людей. Тому людяний, добрий Натті мріє про мир, про той час, коли він знову мандруватиме лісами, не зустрічаючи інших ворогів, крім диких тварин.

Слідопит знаходить співзвучність своїм почуттям і думкам у Мейбл Дангем, в її дружбі й безпосередності. Мейбл стає для Слідопита втіленням ідеальної жінки: у ній гармонійно поєднується те цінне, що несе у собі цивілізація — освіченість, широкий кругозір, начитаність, — з чистотою душі, прямою та незіпсутістю, які завжди здавалися Слідопиту пов’язаними з життям на лоні природи. Він починає гостро відчувати свою неосвіченість, свою відірваність від того світу, в якому Мейбл відчувається вільною. Натті-Слідопит ніжно покохав цю справді розумну й добру дівчину. І саме тут письменник уводить нас у світ інтимних

почуттів свого героя, котрими насичений цей роман.

Ми, читачі, сприймаємо кохання Натті Бампо з сумом і жалем. Адже волею автора, Мейбл обере не Слідопита, до якого вона відчуває дочірні почуття, а молодого, не менш шляхетного Джаспера.

Змальовуючи інтимні почуття Слідопита, Купер робить його образ багатограннішим, допомагає нам реальніше і яскравіше сприймати його. Ми пізнаємо його не тільки як відважного розвідника, благородного супротивника, байдужого до егоїстичних, корисливих цілей. Тепер ми впевнені в тому, що в будь-яких проявах Натті Бампо чистий душею і здатний на самопожертву. Й хоча Слідопит незграбно виявляє свої почуття та наївний у своїх сподіваннях, він безмежно зворушливий у своєму коханні до Мейбл. Це почуття таке глибоке і безкорисливе, позбавлене будь-якого відтінку грубості чи егоїзму, що цілком зрозумілою і закономірною стає та велика жертва, котру Натті приносить заради щастя Мейбл, добровільно відмовившись від неї. Коли читаєш епізоди, присвячені непростим стосункам Натті, Мейбл і Джаспера, важко вирішити, хто з них чесніший і благородніший. Вони однаково викликають нашу любов і повагу.

Читач не може не захоплюватись багатою уявою автора, який яскраво відтворив події і навіть “повітря” Америки XVIII сторіччя, його повагою до людей з “червоною шкірою”, співчуттям до індіанських племен, яких жорстоко винищують під час колонізації американських земель.

У своєму романі Купер уміло розкрив почуття героїв і змалював їх з щирою простотою і безпосередністю. Нас захоплюють складні та суперечливі відносини між Мейбл і Червоною Росією, індіанською жінкою, вихованою у традиціях племені; вона підкоряється волі свого віроломного чоловіка — ворога англійців, і разом з тим глибоко віддана Мейбл. Ці душевні конфлікти не

можуть залишити читача байдужим.

Нам стає сумно, коли на останніх сторінках “Слідопита” зникає в лісах самотній Натті Бампо. Відчувши гіркоту неРозділеного кохання та нездійснених сподівань Натті стає самотнішим ще й тому, що кордони одвічних лісів і незайманої природи все далі посуваються на захід. І як би не намагався Натті втекти від незрозумілої гнітючої цивілізації, вона невідворотно вторгається у його володіння.

Минуло багато років — і Мейбл знову почула про знаменитого мисливця, “людину рідкісної духовної чистоти — Шкіряну Панчоху”. Саме це прізвисько об’єднало п’ять книг, присвячених Натаніелю Бампо, які прийнято називати “епопеєю про Шкіряну Панчоху”.

Надія Ейшискіна

• • •

Далі — у повній книжці «Слідопит, або суходільне море: Роман».

nashaknyga.com.ua